

Wymagania edukacyjne z języka polskiego dla klasy 7

1. Ocenie podlegają:

- prace pisemne: prace klasowe, testy, sprawdziany, dyktanda, kartkówki, zadania domowe, wypracowania, krótkie formy wypowiedzi,
- wypowiedź ustna, głośne czytanie, recytacja (poezji i fragmentów prozy),
- wykonywanie ćwiczeń praktycznych, praca w grupach, aktywność, udział w projektach, konkursach, szczególne osiągnięcia.

2. Zasady sprawdzania osiągnięć uczniów:

- Sprawdziany zapowiadane są z tygodniowym wyprzedzeniem. Nauczyciel przeprowadza powtórkę materiału, który dany sprawdzian obejmuje i wpisuje wymagania (nacobezu) do dziennika elektronicznego.
- Uczeń nieobecny zalicza pracę nie później niż w ciągu dwóch tygodni od powrotu do szkoły i ma obowiązek zgłosić się do nauczyciela, aby uzgodnić termin jej napisania.
- Uczeń ma prawo poprawić każdą ocenę niedostateczną tylko jeden raz w terminie dwóch tygodni od jej otrzymania. Po uzyskaniu zgody nauczyciela może poprawić ocenę wyższą niż niedostateczna. Przy poprawianiu oceny obowiązuje zakres materiału, jaki obowiązywał w dniu pisania sprawdzianu. W dzienniku pozostaje wyłącznie ocena wyższa.
- Poprawa lub napisanie zaległej pracy może się odbywać na lekcji lub na zajęciach dodatkowych, w zależności od decyzji nauczyciela.
- Tryb i warunki uzyskania oceny rocznej wyższej niż przewidywana znajdują się w statucie.
- Uczeń powinien być zawsze przygotowany do zajęć z trzech ostatnich lekcji. Ma obowiązek prowadzić zeszyt przedmiotowy, zeszyt ćwiczeń, nosić potrzebne przybory i odrabiać lekcje.
- Kartkówka może obejmować trzy ostatnie różne lekcje i nie musi być zapowiedziana.
- Na naukę wiersza uczeń ma dwa tygodnie, a terminy omawiania lektur nauczyciel podaje na początku roku szkolnego lub też zapowiada z miesięcznym wyprzedzeniem.
- Uczeń ma prawo trzykrotnie w ciągu semestru zgłosić nieprzygotowanie do lekcji, z zastrzeżeniem, że nie dotyczy to zapowiedzianych prac pisemnych, w tym kartkówek. Przez nieprzygotowanie rozumiemy np.: niegotowość do odpowiedzi, brak pomocy potrzebnych na lekcję, brak pracy domowej, a także oddanie pracy, która jest plagiatem. Po wykorzystaniu limitu określonego powyżej uczeń za nieprzygotowanie otrzyma ocenę niedostateczną. W przypadku dalszego zgłaszania nieprzygotowania uczeń za każde kolejne trzykrotne nieprzygotowanie otrzyma ocenę niedostateczną.
- Brak zeszytu lub ćwiczeń jest równoznaczny z brakiem pracy domowej, jeśli była ona zadana.
- Wykonanie zadania dla chętnych i aktywność nagradzamy oceną lub plusem, zależnie od rodzaju i stopnia trudności zadania. Uczeń, który zgromadzi pięć plusów, otrzyma ocenę celującą.
- Wszystkie zaległości spowodowane nieprzygotowaniem do lekcji lub nieobecnością ucznia w szkole, ma on obowiązek uzupełnić na następną lekcję, chyba że nauczyciel ustanowi inny termin.
- Nie ocenia się ucznia negatywnie w dniu powrotu do szkoły po dłuższej (co najmniej 5 dni roboczych) usprawiedliwionej nieobecności.

3. Przeliczenie uzyskanych przez ucznia punktów z prac pisemnych na oceny:

- 6 (celujący) – 98% - 100%;
- 5 (bardzo dobry) – 90% - 97%;
- 4 (dobry) - 70% - 89%;
- 3 (dostateczny) - 50% - 69%;
- 2 (dopuszczający) - 31% - 49%;
- 1 (niedostateczny) - 0% - 30%.

WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań kryterialnych na ocenę dopuszczającą.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

1. W zakresie kształcenia literackiego i kulturowego:
 - uważnie słucha wypowiedzi kolegów i nauczyciela,
 - wyraża prośbę o powtórzenie wypowiedzi,
 - słucha nagrania wzorcowej recytacji,
 - mówi na temat najważniejszych treści wysłuchanego utworu,
 - rozumie polecenia,
 - rozpoznaje fragmenty informacyjne i perswazyjne w wysłuchanym tekście,
 - rozpoznaje emocje towarzyszące osobie wypowiadającej się,
 - czyta teksty współczesne i dawne,
 - odczytuje tekst literacki i inne dzieła sztuki (np. obraz, rzeźba, grafika) na poziomie dosłownym, na poziomie krytycznym z pomocą nauczyciela i rówieśników określa temat utworu i poruszony problem, odnosi się do wybranych kontekstów, np.: biograficznego, historycznego, kulturowego,
 - rozpoznaje wypowiedź o charakterze emocjonalnym, argumentacyjnym, wskazuje w tekście argumentacyjnym tezę, argument i przykłady,
 - rozpoznaje w tekście najważniejsze informacje, opinię i fakty, rozróżnia fikcję i kłamstwo,
 - wie, czym jest perswazja, sugestia, ironia, z pomocą nauczyciela i klasy rozpoznaje aluzję,
 - rozróżnia elementy tragizmu i komizmu w dziele literackim,
 - wskazuje nadawcę i adresata wypowiedzi,
 - dostrzega różne motywy postępowania bohaterów,
 - odczytując sens utworu, dostrzega podstawowe wartości, takie jak przyjaźń, wierność, patriotyzm; formułuje wnioski,
 - czyta utwory liryczne i zna cechy liryki jako rodzaju literackiego, zna gatunki należące do liryki: sonet, pieśń, tren,
 - odróżnia osobę mówiącą w wierszu od autora tekstu, bohatera utworu od podmiotu lirycznego,
 - zna podstawowe środki wyrazu artystycznego wypowiedzi, w tym: neologizm, prozaizm, eufemizm, inwokację,
 - rozpoznaje obrazy poetyckie w utworze,
 - czyta utwory epickie i zna cechy epiki jako rodzaju literackiego, zna gatunki należące do epiki,
 - wymienia elementy konstrukcyjne świata przedstawionego w utworze,
 - wie, czym się różni fikcja literacka od rzeczywistości,
 - rozróżnia narrację pierwszo- i trzecioosobową,
 - rozpoznaje w tekście epickim fragmenty opowiadania i opisu,
 - odróżnia dramat od innych rodzajów literackich, wskazuje elementy dramatu: akt, scena, tekst główny, didaskalia, monolog i dialog,
 - rozpoznaje balladę jako gatunek z pogranicza rodzajów literackich,
 - posługuje się spisem treści, cytatem z poszanowaniem praw autorskich,
 - rozpoznaje gatunki dziennikarskie: wywiad, artykuł, felieton,

- wyszukuje informacje w tekście popularnonaukowym, naukowym, publicystycznym,
- dostrzega symbole i alegorie w tekstach kultury,
- zna terminy: *adaptacja filmowa* i *adaptacja teatralna*,
- wymienia osoby uczestniczące w procesie powstawania przedstawienia teatralnego oraz filmu (reżyser, aktor, scenograf, charakteryzator),
- zauważa związki między dziełem literackim a innym tekstem kultury,
- dokonuje przekładu intersemiotycznego tekstów kultury i interpretacji zjawisk społecznych oraz prezentuje je w ramach różnych projektów grupowych;

2. W zakresie kształcenia językowego:

- wie, czym jest błąd językowy,
- ma podstawową wiedzę z zakresu gramatyki języka polskiego:
 - fonetyki (zna różnicę między głóską a literą; rozróżnia samogłoski i spółgłoski, głóski dźwięczne, bezdźwięczne, ustne, nosowe; wie, na czym polega zjawisko upodobień pod względem dźwięczności i uproszczeń grup spółgłoskowych, utraty dźwięczności w wygłosie), dostrzega rozbieżności między mową a pismem,
 - słótwórstwa i słównictwa (wie, czym są wyraz podstawowy i pochodny, podstawa słótwórcza, formant, rdzeń, rodzina wyrazów; rozumie różnicę między wyrazem pokrewnym a bliskoznacznym, dostrzega zróżnicowanie formantów pod względem ich funkcji, rozumie różnicę między realnym a słótwórczym znaczeniem wyrazów, odróżnia typy wyrazów złożonych), zna typy skrótów i skrótowców i stosuje zasady interpunkcji w ich zapisie, świadomie wzbogaca zasób własnego słównictwa o przysłowia, powiedzenia, frazeologizmy itp., odróżnia synonimy od homonimów,
 - fleksji (stosuje wiedzę o częściach mowy w poprawnym zapisie partykuły nie z różnymi częściami mowy, rozpoznaje imiesłowy, zna zasady ich tworzenia i odmiany) – składni (wykorzystuje wiedzę o budowie wypowiedzenia pojedynczego i złożonego, w przekształcaniu zdań pojedynczych na złożone i odwrotnie oraz wypowiedzeń z imiesłowym równoważnikiem zdania na zdanie złożone i odwrotnie, dokonuje przekształceń z mowy zależnej na niezależną i odwrotnie;

3. W zakresie tworzenia wypowiedzi:

- sporządza w różnych formach notatkę dotyczącą wysłuchanej wypowiedzi,
- tworzy plan dłuższej wypowiedzi,
- tworzy wypowiedź o charakterze argumentacyjnym, w rozprawce z pomocą nauczyciela formułuje tezę, hipotezę oraz argumenty, samodzielnie podaje przykłady do argumentów, wnioskuje,
- wypowiada się na temat,
- stara się zachować poprawność językową, ortograficzną i interpunkcyjną tekstu, a w tekstach mówionych zachowuje poprawność akcentowania wyrazów i zdań, dba o poprawną wymowę,
- stara się o estetyczny zapis wypowiedzi,
- wygłasza krótki monolog, podejmuje próbę wygłaszania przemówienia oraz próby uczestniczenia w dyskusji,
- przygotowuje wywiad,
- streszcza, skraca, parafrazuje tekst, w tym tekst popularnonaukowy,
- wyraża swoje zdanie i umie je uzasadnić, odnosi się do cudzych poglądów,
- pisze opowiadanie odtwórcze i twórcze; wie, jak umieścić dialog w tekście,
- opisuje i charakteryzuje postaci rzeczywiste i fikcyjne,
- stosuje narrację pierwszo- i trzecioosobową,

- opisuje elementy dzieła malarskiego, wykorzystuje z pomocą nauczyciela odpowiednie konteksty,
- układa tekst o trójdzielnej kompozycji z uwzględnieniem akapitów, stosuje cytaty,
- wygłasza z pamięci tekst poetycki;

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą oraz:

1. W zakresie kształcenia literackiego i kulturowego:
 - Świadomie uczestniczy w sytuacji komunikacyjnej przez uważne słuchanie wypowiedzi innych jej uczestników,
 - żywo reaguje na wypowiedzi kolegów i nauczyciela, m.in. prosi o jej powtórzenie, uzupełnienie, wyjaśnienie,
 - określa tematykę wysłuchanego utworu; ocenia wartość wysłuchanego tekstu,
 - rozróżnia teksty o charakterze informacyjnym i perswazyjnym,
 - wybiera potrzebne informacje z wysłuchanego tekstu,
 - rozpoznaje komizm, kpinę i ironię jako wyraz intencji wypowiedzi,
 - podejmuje próby samodzielnego odczytania różnych tekstów współczesnych i dawnych na poziomie przenośnym, a w ich odczytaniu odnosi się do różnych kontekstów,
 - nazywa różne motywy postępowania bohaterów,
 - określa problem poruszony w utworze i ustosunkowuje się do niego,
 - identyfikuje w tekście poetyckim cechy liryki,
 - charakteryzuje osobę mówiącą w wierszu,
 - wskazuje podstawowe środki wyrazu artystycznego wypowiedzi, w tym: neologizm, prozaizm, eufemizm, inwokację,
 - wyodrębnia w tekście obrazy poetyckie,
 - rozróżnia takie gatunki poezji, jak pieśń, hymn,
 - identyfikuje elementy świata przedstawionego w utworze odróżnia fikcję literacką od rzeczywistości,
 - rozumie znaczenie terminów *realizm* i *fantastyka*,
 - odróżnia cechy gatunkowe noweli, powieści, opowiadania,
 - podaje przykłady utworów należących do literatury dydaktycznej,
 - zna cechy literatury dydaktycznej, wymienia cechy bajki i ballady,
 - rozpoznaje cechy dramatu jako rodzaju literackiego w tekście,
 - samodzielnie wyszukuje potrzebne informacje w odpowiednich źródłach, sporządza prosty przypis,
 - wyszukuje informacje w indeksie i przypisach,
 - rozpoznaje językowe i pozajęzykowe środki perswazji, np. w reklamie prasowej,
 - analizuje symbole i alegorie występujące w tekstach kultury,
 - dostrzega funkcje środków pozajęzykowych w sztuce teatralnej i filmie,
 - wskazuje w balladzie elementy typowe dla różnych rodzajów literackich,
 - analizuje związki między dziełem literackim a innym tekstem kultury,
 - wskazuje elementy tragizmu i komizmu w dziele literackim;
2. W zakresie kształcenia językowego:
 - dostrzega błędy językowe i potrafi je skorygować,
 - stosuje w tworzonych tekstach podstawową wiedzę językową w zakresie:
 - fonetyki (zna różnicę między głoską a literą; rozróżnia samogłoski i spółgłoski, głoski dźwięczne, bezdźwięczne, ustne, nosowe; wie, na czym polega zjawisko upodobnień pod

względem dźwięczności i uproszczeń grup spółgłoskowych, utraty dźwięczności w wygłosie), dostrzega rozbieżności między mową a pismem,

– słowotwórstwa i słownictwa (wie, czym są wyraz podstawowy i pochodny, podstawa słowotwórcza, formant, rdzeń, rodzina wyrazów; rozumie różnicę między wyrazem pokrewnym a bliskoznacznym, dostrzega zróżnicowanie formantów pod względem ich funkcji, rozumie różnicę między realnym a słowotwórczym znaczeniem wyrazów, odróżnia typy wyrazów złożonych), zna typy skrótów i skrótowców i stosuje zasady interpunkcji w ich zapisie, świadomie wzbogaca zasób własnego słownictwa o przysłowia, powiedzenia, frazeologizmy itp., odróżnia synonimy od homonimów,

– fleksji (stosuje wiedzę o częściach mowy w poprawnym zapisie partykuły nie z różnymi częściami mowy, rozpoznaje imiesłowy, zna zasady ich tworzenia i odmiany) – składni (wykorzystuje wiedzę o budowie wypowiedzenia pojedynczego i złożonego w przekształcaniu zdań pojedynczych na złożone i odwrotnie oraz wypowiedzeń z imiesłowowym równoważnikiem zdania na zdanie złożone i odwrotnie, dokonuje przekształceń z mowy zależnej na niezależną i odwrotnie);

3. W zakresie tworzenia wypowiedzi:

- pisze na temat, starając się zachować przejrzystą kompozycję logicznej i spójnej wypowiedzi, wyraża własne zdanie i podaje argumenty na poparcie własnego stanowiska,
- zachowuje trójdzielną kompozycję dłuższej wypowiedzi, w tym w przemówieniu,
- stosuje się do zasad poprawnej wymowy oraz norm dotyczących akcentowania wyrazów i zdań, zna wyjątki w akcentowaniu wyrazów,
- rozróżnia środki językowe w zależności od adresata wypowiedzi w oficjalnych i nieoficjalnych sytuacjach mówienia,
- stosuje zasady etykiety językowej i przestrzega zasad etyki mowy,
- uczestniczy w dyskusji zgodnie z zasadami kultury,
- dostrzega zjawisko brutalności słownej, kłamstwo i manipulację,
- uczestniczy w omówieniu recytacji własnej, koleżanek i kolegów,
- redaguje rozprawkę z tezą bądź hipotezą, formułuje odpowiednie argumenty i popiera je odpowiednimi przykładami,
- pisze wywiad,
- stosuje akapity, dba o spójne nawiązania między poszczególnymi częściami wypowiedzi,
- zachowuje poprawność językową i stylistyczną tworzonego tekstu,
- wykazuje dbałość o estetykę zapisu oraz poprawność ortograficzną i interpunkcyjną,
- opisuje dzieło malarskie z odniesieniem do odpowiednich kontekstów; odczytuje sensy przenośne w tekstach kultury, takich jak obraz, plakat, grafika,
- w tekstach własnych wykorzystuje różne formy wypowiedzi, w tym opis sytuacji,
- recytuje tekst poetycki, podejmuje próbę interpretacji głosowej z uwzględnieniem tematu i wyrażanych emocji;

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania na ocenę dostateczną oraz:

1. W zakresie kształcenia literackiego i kulturowego:

- słucha nagrań recytacji utworów poetyckich i prozatorskich oraz dostrzega środki wyrazu artystycznego tekstu,
- analizuje i rozpoznaje intencję nadawcy wysłuchanego utworu, w tym aluzję, sugestię, manipulację,
- płynnie czyta teksty współczesne i dawne, stosując się do zasad poprawnej interpunkcji, akcentowania i intonacji,

- odczytuje tekst na poziomie przenośnym,
- określa funkcję przeczytanego tekstu,
- interpretuje tytuł utworu,
- wyjaśnia motywy postępowania bohaterów, ocenia ich zachowania i postawy w odniesieniu do ogólnie przyjętych zasad moralnych,
- dostrzega manipulację i perswazję, wartościowanie w czytany tekście, w tym w satyrze,
- określa funkcję środków artystycznego wyrazu,
- analizuje elementy świata przedstawionego w utworze, omawia ich funkcję w konstrukcji utworu,
- uzasadnia przynależność gatunkową różnych utworów literackich,
- uzasadnia przynależność tekstu prasowego do publicystyki,
- wyszukuje i porównuje informacje w różnych tekstach, m.in. popularnonaukowych i naukowych,
- analizuje językowe i pozajęzykowe środki perswazji w reklamie prasowej,
- odczytuje sensory przenośne i symboliczne w odbieranym tekście;

2. W zakresie kształcenia językowego:

- umiejętnie stosuje wiedzę językową,
- dokonuje korekty tworzonych tekstów,
- analizuje elementy językowe w tekstach kultury (np. w reklamach, plakacie, w piosence), wykorzystując wiedzę o języku w zakresie:
 - fonetyki (zna różnicę między głoską a literą; rozróżnia samogłoski i spółgłoski, głoski dźwięczne, bezdźwięczne, ustne, nosowe; wie, na czym polega zjawisko upodobnień pod względem dźwięczności i uproszczeń grup spółgłoskowych, utraty dźwięczności w wygłosie), dostrzega rozbieżności między mową a pismem,
 - słowotwórczości i słownictwa (wie, czym są wyraz podstawowy i pochodny, podstawa słowotwórcza, formant, rdzeń, rodzina wyrazów; rozumie różnicę między wyrazem pokrewnym a bliskoznacznym, dostrzega zróżnicowanie formantów pod względem ich funkcji, rozumie różnicę między realnym a słowotwórczym znaczeniem wyrazów, odróżnia typy wyrazów złożonych), zna typy skrótów i skrótowców i stosuje zasady interpunkcji w ich zapisie, świadomie wzbogaca zasób własnego słownictwa o przysłowia, powiedzenia, frazeologizmy itp., odróżnia synonimy od homonimów,
 - fleksji (stosuje wiedzę o częściach mowy w poprawnym zapisie partykuły *nie* z różnymi częściami mowy, rozpoznaje imiesłow, zna zasady ich tworzenia i odmiany),
 - składni (wykorzystuje wiedzę o budowie wypowiedzenia pojedynczego i złożonego w przekształcaniu zdań pojedynczych na złożone i odwrotnie oraz wypowiedzeń z imiesłowowym równoważnikiem zdania na zdanie złożone i odwrotnie, dokonuje przekształceń z mowy zależnej na niezależną i odwrotnie);

3. W zakresie tworzenia wypowiedzi:

- płynnie mówi na podany temat, starając się zachować zasady poprawności językowej i stylistycznej,
- uzasadnia własne zdanie za pomocą rzeczowych argumentów,
- dobiera środki językowe w zależności od adresata wypowiedzi w oficjalnych i nieoficjalnych sytuacjach mówienia,
- aktywnie uczestniczy w dyskusji,
- wystrzega się brutalności słownej, kłamstwa i manipulacji w wypowiedzi ustnej,
- pisze na temat, stosując funkcjonalną kompozycję logicznej wypowiedzi, polemizuje ze stanowiskiem innych, formułuje rzeczowe argumenty poparte celnie dobranymi przykładami,

- dobiera i stosuje środki językowe odpowiednio do sytuacji i odbiorcy oraz rodzaju komunikatu,
- prezentuje w dyskusji swoje stanowisko, rozwija je odpowiednio dobranymi argumentami, świadomie stosuje retoryczne środki wyrazu,
- reaguje z zachowaniem zasad kultury na zjawisko brutalności słownej, kłamstwo i manipulację,
- w rozprawce dobiera odpowiednie argumenty, w których odwołuje się do kontekstu literackiego, popiera je odpowiednimi przykładami,
- pisze wywiad, wykorzystując zdobytą z różnych źródeł wiedzę na temat podjęty w rozmowie,
- opisuje dzieło malarskie z odniesieniem do odpowiednich kontekstów; podejmuje próbę interpretacji tekstu kultury, np. obrazu, plakatu, grafiki,
- w tekstach własnych wykorzystuje różne formy wypowiedzi, w tym mowę zależną i niezależną w celu dynamizowania akcji i charakteryzowania bohatera,
- recytuje tekst poetycki, interpretacje głosowo z uwzględnieniem tematu,
- ocenia recytację własną, koleżanek i kolegów i przedstawia uzasadnienie swojej oceny;

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania na ocenę dobrą oraz:

1. W zakresie kształcenia literackiego i kulturowego:
 - słucha nagrań recytacji utworów poetyckich i prozatorskich oraz dostrzega i ocenia zabiegi związane z prezentacją walorów artystycznych tekstu,
 - interpretuje wysłuchany tekst, uwzględniając intencję jego nadawcy,
 - płynnie czyta teksty współczesne i dawne, stosując się do zasad poprawnej interpunkcji, akcentowania, intonacji oraz uwzględnia budowę wersyfikacyjną, a także organizację rytmiczną utworu poetyckiego,
 - odczytuje tekst na poziomie przenośnym i symbolicznym,
 - wartościuje zachowania i postawy bohaterów, uwzględniając motywy ich postępowania i odwołując się do ogólnie przyjętych zasad moralnych,
 - ustosunkowuje się do różnych sposobów oddziaływania tekstu na odbiorcę, takich jak perswazja, manipulacja itp.,
 - określa funkcję środków artystycznego wyrazu, a zwłaszcza symbolu i alegorii,
 - interpretuje symbole występujące w różnych tekstach kultury;
2. W zakresie kształcenia językowego:
 - wykorzystując wiedzę o języku, analizuje elementy językowe w tekstach kultury jako świadome kształtowanie warstwy stylistycznej tekstu,
 - świadomie stosuje wiedzę językową w zakresie treści materiałowych przewidzianych programem nauczania w zakresie fonetyki, fleksji, składni, słownictwa;
3. W zakresie tworzenia wypowiedzi:
 - udowadnia swoje racje za pomocą rzeczowych argumentów ułożonych w logiczny wywód,
 - aktywnie uczestniczy w dyskusji, używając środków językowych wyrażających stosunek mówiącego do przedstawianych treści i nawiązując do wypowiedzi przedmówców, podejmuje próby prowadzenia dyskusji,
 - charakteryzując postać fikcyjną, ocenia i wartościuje jej zachowania i postawy w odniesieniu do ogólnie przyjętych norm moralnych,
 - analizuje uczucia własne i bohaterów literackich,

- próbuje interpretować głosowo wygłaszany tekst, m.in. przez poprawne stosowanie pauz w tekście zawierającym przerzutnie,
- krytycznie, rzeczowo omawia oraz ocenia recytację własną i kolegów,
- pisze wypowiedzi logiczne, spójne i przejrzyste pod względem kompozycyjnym i poprawne pod względem językowym, stylistycznym, ortograficznym oraz interpunkcyjnym dobierając odpowiednie słownictwo, tworzy tekst wyrażający intencje nadawcy,
- posługuje się odpowiednimi argumentami i przykładami w celu uzasadnienia własnego zdania,
- posługując się bogatym słownictwem, redaguje różne formy wypowiedzi, m.in. opowiadanie z elementami dialogu i monologu, opisu, charakterystyki, zróżnicowane stylistycznie i funkcjonalnie opisy, recenzję i notatkę (różnorodne postaci) oraz pisma użytkowe,
- odwołując się do kontekstów, tworzy rozprawkę z tezą lub hipotezą;

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą oraz:

1. W zakresie kształcenia literackiego i kulturowego:
 - słucha i rozumie wypowiedzi kolegów i nauczyciela jako aktywny uczestnik różnych sytuacji mówienia w czasie zajęć lekcyjnych,
 - odczytuje i interpretuje zabiegi związane z prezentacją walorów artystycznych nagrania wzorcowej recytacji,
 - analizuje i wykorzystuje w nowych sytuacjach dydaktycznych informacje wybrane z wysłuchanego tekstu,
 - czyta różne teksty (zarówno współczesne, jak i dawne, przewidziane w programie nauczania) na poziomie dosłownym, przenośnym i symbolicznym,
 - samodzielnie interpretuje teksty pisane i inne teksty kultury, uwzględniając intencję nadawcy oraz konteksty niezbędne do interpretacji,
 - praktycznie wykorzystuje informacje wybrane z tekstu literackiego, popularnonaukowego, naukowego,
 - krytycznie ocenia i wartościuje treści, zachowania i postawy przedstawione w utworach w odniesieniu do systemu moralnego i etycznego;
2. W zakresie kształcenia językowego:
 - wykorzystując wiedzę o języku, odczytuje sensy symboliczne i przenośne w tekstach kultury jako efekt świadomego kształtowania warstwy stylistycznej wypowiedzi,
 - samodzielnie poszerza wiedzę językową i wykorzystuje ją we własnych wypowiedziach;
3. W zakresie tworzenia wypowiedzi:
 - samodzielnie buduje spójne, logiczne, rzeczowe wypowiedzi na podany temat, w których przedstawia własne stanowisko, lub za pomocą popartych przykładami argumentów uwzględniających różne konteksty kulturowe dowodzi przyjętych racji,
 - aktywnie uczestniczy w dyskusji jako dyskutant lub przewodniczący, rzeczowo przedstawia swoje stanowisko i wnioski,
 - interpretuje głosowo wygłaszany z pamięci lub czytany tekst, uwzględniając funkcję zastosowanych środków stylistycznych,
 - oceniając pracę innych, przedstawia krytyczną, rzeczową refleksję wynikającą z wnikliwej analizy wykonanych zadań i erudycji polonistycznej,
 - pisze wypowiedzi oryginalne pod względem sposobu ujęcia tematu, w tym rozprawkę z hipotezą; wykazuje się szczególną dbałością o poprawność językową, bezbłędny zapis, logiczną kompozycję,

- tworzy oryginalne notatki, posługując się bogatym słownictwem,
- redaguje dłuższe formy wypowiedzi,
- podejmuje próby własnej twórczości literackiej;